

รบกันไปพลาจ ลดโลกร้อนกันไปพลาจ

กรุงเทพธุรกิจ
บทความพิเศษ

● มนนา เกษสุด

สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ดูเหมือนว่า ปัญหาความขัดแย้ง “รัสเซีย-ยูเครน” ที่นำไปสู่ความขัดแย้งและการทำสงคราม ได้เริ่มขยายผลกระทบออกไปในวงกว้าง ทั้งภาคเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม นับเป็นสิ่งที่สังคมโลกกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งกังวลว่าจะขยายผลออกไปจนเป็นความขัดแย้งระดับโลก อย่างไรก็ตาม วิกฤตการณ์ที่ร้ายแรงและยังคุกคามการดำรงอยู่ของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา นั่นก็คือ **วิกฤตสิ่งแวดล้อม**

ด้วยความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อทุกชีวิต ทางองค์การสหประชาชาติ (UN) จึงได้กำหนดให้วันที่ 5 มิ.ย.ของทุกปี เป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก (World Environment Day) เพื่อเป็นสัญญาณกระตุ้นเตือนชาวโลกให้ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่ได้ถูกทำลายลงอย่างหนักด้วยน้ำมือมนุษย์ จนกระทั่งก่อเหตุวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่สร้างความเสียหายอย่างสูงให้กับโลก

โดยเฉพาะในประเด็นวิกฤตสภาพภูมิอากาศ ซึ่งถือเป็นวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่ใหญ่ที่สุดที่กำลังส่งผลกระทบต่อทั่วโลก และเป็นภัยร้ายที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์มนุษย์ อันเนื่องมาจากผลของภาวะโลกร้อน

ในปีที่ผ่านมา วิกฤตสภาพภูมิอากาศได้ส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ ต้องเผชิญกับภัยพิบัติจากสภาพอากาศรุนแรงสุดขีด

ไม่ว่าจะเป็นคูเวต อิรัก และอิหร่าน ที่ต้องเจอกับสภาพอากาศเลวร้ายที่ร้อนจัดกว่า 50 องศาเซลเซียส สเปนและเนเธอร์แลนด์ ต้องทนหนาวเหน็บจากสภาพอากาศที่เย็นจัด

ส่วนภาคกลางของจีนก็ประสบกับฝนที่ตกหนักเป็นประวัติการณ์ ในขณะที่เคนยามาลีและฝั่งตะวันตกของสหรัฐ ก็โดนภัยแล้งอย่างหนัก ตลอดจนถึงกรีซ ตุรกี แคนาดา และเขตไซบีเรียของรัสเซีย ก็ต้องเผชิญกับไฟไหม้ป่าครั้งมหึมา

เป็นที่ทราบกันดีว่าแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้โลกร้อนขึ้นอย่างผิดธรรมชาติ จนส่งผลให้สภาพภูมิอากาศโลกต้องผิวน้ำไปนั้น มาจากการเดินทางใช้พลังงานจากการเผาผลาญเชื้อเพลิงฟอสซิล (ถ่านหิน น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ) ในโลกยุคอุตสาหกรรม ที่ทำให้คาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกตัวการหลัก ถูกผลิตแล้วปล่อยขึ้นไปดักจับความร้อนอยู่ในชั้นบรรยากาศอย่างมากขึ้นเรื่อยๆ จนเกินระดับความพอที่ตนเอง

ตลอดเวลา 10,000 ปีก่อนยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศมีค่าความเข้มข้นค่อนข้างคงตัวอยู่ที่ประมาณ 280 ส่วนในล้านส่วน (part per million : ppm) แต่เมื่อเข้าสู่ยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

นักวิทยาศาสตร์กำหนดว่าการจะรักษาสภาพภูมิอากาศให้ปลอดภัย ความเข้มข้นไม่ควรสูงเกิน 350 ppm แต่ก็ได้เพิ่มมาอยู่ระดับ 351.69 ppm เมื่อในปี 2531 และเพิ่มมาเรื่อยๆ จนถึงระดับ 416.45 ppm แล้วในปีที่ผ่านมา ซึ่งนับว่าเป็นระดับที่สูงกว่าช่วงใดๆ ในรอบอย่างน้อย 2 ล้านปี และทางองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) ยังระบุว่าโลกร้อนขึ้นถึง 1.11 องศาเซลเซียสแล้ว เมื่อเทียบจากระดับก่อนยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม

น่าเป็นห่วงว่าหากภายในชั้นบรรยากาศมีปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นต่อไปจนถึงระดับ 450 ppm อุณหภูมิเฉลี่ยบนพื้นผิวโลกก็จะเพิ่มถึง 2 องศาเซลเซียส ซึ่งนั่นจะเป็นการเข้าสู่หายนะของสภาพภูมิอากาศ ที่ทำให้ระบบภูมิอากาศพังทลาย แทบทุกพื้นที่ของโลกจะเผชิญกับสภาพการณ์ที่เลวร้ายอย่างใหญ่หลวง นับตั้งแต่คลื่นความร้อนรุนแรงที่จะเกิดขึ้นและนานขึ้น

ภัยแล้งที่หนักหน่วง ไฟป่าลูกกลมรุนแรง ฝนที่ตกลงมาอย่างหนักขึ้น พายุลูกใหญ่กำลังแรง ระดับน้ำในมหาสมุทรจะเพิ่มสูงถึง 6 เมตร และระบบนิเวศโลกอาจถึงคราวล่มสลายได้

ที่สำคัญยิ่งคือ **ชั้นดินเยือกแข็งคงตัวหรือเพอร์มาฟรอสต์ (permafrost)** ในแถบอาร์กติก ซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนไว้มากถึง 1.8 ล้านล้านตันมานานนับพันปี ก็จะละลายแล้วกลับกลายเป็นแหล่งปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และมีเทน (ก๊าซเรือนกระจกที่รุนแรงกว่าคาร์บอนไดออกไซด์ เพราะมีศักยภาพทำให้โลกร้อนมากกว่าถึง

21 เท่า) ปริมาณมหาศาลออกมา แรงให้โลก ร้อนหนักขึ้นและเร็วขึ้นอย่างเป็นวงจรสะท้อน กลับ ซ้ำเติมให้วิกฤติสภาพภูมิอากาศเพิ่ม อำนาจการทำลายล้าง จนเข้าสู่ภาวะที่ยาก เกินกว่าที่มนุษย์เราจะควบคุมได้

สิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างเร่งด่วนใน ตอนนี้ก็คือ แม้โลกจะมีภาวะสงครามและ ชัดแย้งกันอย่างไรก็ตาม แต่นั่นเป็นเพียง สิ่งที่คั่นรายการเท่านั้น **ความจริงแท้ที่ มนุษย์เราทุกคนยังต้องเผชิญหน้าก็คือ ต้องพยายามควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยบน พื้นผิวโลกไม่ให้เพิ่มสูงเกินกว่า 2 องศา เซลเซียส หรือหากเป็นไปได้ก็ไม่ให้เพิ่มเกิน 1.5 องศาเซลเซียส** เมื่อเทียบกับระดับก่อน ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ในความตกลงปารีส (Paris Agreement)

“

วิกฤติสภาพภูมิอากาศ
ซึ่งถือเป็นวิกฤติ
สิ่งแวดล้อมที่ใหญ่ที่สุด
ที่กำลังส่งผลกระทบต่อ
ไปทั่วโลก

”

ในรายงานการประเมินครั้งที่ 6 ซึ่งเป็น ฉบับล่าสุด ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาล ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change : IPCC) ได้เสนอแนะแนวทางการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ อาทิ

- (1) ประเทศต่างๆ ควรหยุดการเผา ถ่านหิน และลดการใช้ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ลงให้ได้ 60% และ 70% ตามลำดับ
- (2) การ เปลี่ยนมาใช้พลังงานสะอาดให้ได้ภายใน ปี 2593
- (3) การใช้เทคโนโลยีกำจัดก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ออกจากชั้นบรรยากาศ
- (4) ลดความต้องการใช้พลังงานจากฝั่ง ผู้บริโภค และ
- (5) การปลูกป่า ซึ่งเป็นแหล่ง ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากชั้น บรรยากาศ

ทั้งหมดนี้จะต้องมาระดมช่วยกันในทุก ทาง ไม่ใช่เพียงจำเพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง และทุกฝ่ายต้องรีบลงมือทำกันอย่างเต็มที่ทันทีด้วย

ในภาวะที่โลกของเรากำลังขัดแย้ง และรบกันไปพลาง เราก็ต้องพยายามลด โลกร้อนกันไปพลางด้วย เพราะไม่เช่นนั้น แล้ว เราอาจไม่มีแม้กระทั่งชีวิตที่จะให้มาร บกกันก็เป็นได้